

a világ legnagyobb folyamvidékét ismerteti meg; úgy szólva az ősvilágot tárja föl, növény- és állatvilágával s az ismeretek bővítését itt is a legváltozatosabb kalandok beleszővésével nyújtja. A fordítás is nagyon élvezhető, mert *Visi Imre* teljesítette, ki jól visszaadja a francia író könnyű és eleven elbeszélő modorát. Az új olcsó kiadásnak minden füzeté telve a francia eredeti kiadás képeivel s egy füzet ára csak 20 kr. Előfizethetni 5 füzetre 1 frtjával bármely könyvkereskedésben, vagy pedig a Franklin-Társulatnál.

Folyóiratok.

— *Budapesti Szemle* decz. füzetében *Láng Lajos* az Ausztriában lakó nemzetiségek arányáról értekezik; *Jobb Lajos* befejezi tanulmányát Washingtonról; úgyszintén *A. G.* a legfőbb kegyúri jogról; *Pallagi Gyula* Wedmoore Frigyesnek „A külvárosi gyógyszerész” elbeszélését fordítja; *Csorba Ferenc* a londoni egyetem reformjáról értekezik; *Heinrich Gusztáv* a német lyrát mutatja be mai állásában. Az értesítőben több könyvbírálat olvasható.

— *Akadémiai Értesítő* novemberi füzetének egy része Széchenyi emlékének van szentelve: *Than Károly* megnyitó beszédének és *Lipthay Sándor*: „Széchenyi műszaki alkotásainak” közlése által; tovább *Brassai Sámuel*: „Az igazi positiv philosophiá”-ról értekezik; *Bartal Antal* jelentést tesz a magyarországi latinság szótáráról; *Fényi Gyula P. Menyhárh* Lászlónak Dél-Afrikában tett meteorológiai megfigyeléséről számol be; végül *Fraknói Vilmosnak*: „A magyar királyi kegyuri jog”-ról írott munkájából olvasunk ismertetést.

— *Magyar Nyelvőr* novemberi füzete egészen *Szarvas Gábor* emlékével foglalkozik. *Beöthy Zsolt* a füzet elején felhívást tesz közzé, hogy *Szarvas Gábornak* emléket állítsunk. *Vikár Béla*: *Szarvas Gábor* életrajzát adja; és végül *Szarvas Gábortól* van 3 érdekes közlemény: önéletrajz; három tanács; magyartalanságok. A füzethez az elhunyt szerkesztő arcképét mellékeltek.

— *Századok* nov. füzetében *Jakab Elek K. Gálffy Jánosnak* a Báthoriakhoz való viszonyát tárgyalja. Téves az az első lapon olvasható állítása, mintha *Izabella királyné* „Oppeln roskatag kastélyában évekig önkénytes száműzésében élt volna. Nem hogy évekig, de még egy napig sem lakott és élt ott; Erdélyből kizoríttatása után Lengyelországban élt s Erdélybe visszatéréseinek egyik főoka éppen a szerződésileg biztosított Oppeln át nem adása volt. Dr. *Fiók Károly* „Östörténet és kritika” cz. alatt polemizál *Munkácsi Bernáttal*; *Pór Antal Nagy Lajos* nejeről, *Erzsébet királynéről* kezd egy nagyobb tanulmányba; *Áldássy Antal* folytatja „Az 1707-iki ónodi országgyűlés” történetét.

— *Egyetemes Philologiai Közöny* nov. számában *Dr. Holosnyai Irén* Theognis születési helyét és idejét vizsgálja; *Mitrovics Gyula* folytatja az olympiai Zeus-templom leírását; *Rupp Kornél Komjáti Benedeknek* Erasmushoz való viszonyát tárgyalja; *Erdélyi László* bírálja dr. *Vass Bertalannak* Horváth Istvánról írott életrajzát. — A decz. számban *Gürtner Henrik* az első polgári tragoediáról értekezik; *Mitrovics Gyula* befejezi az olympiai Zeus-templom le-

írását; *Hornyánszky* Gyula a nemzeti eszmének a tudományhoz való viszonyáról értekezik; *Wigand* János vizsgálja Sophocles Antigonéjának hatását Csiky G. Vasemberére.

— *Irodalomtörténeti Közlemények* 3. füzetében: Dr. *Horeáth* Cyrill világiak régi magyar imádságos könyvekről értekezik; *Bayer* József a XVIII. évszáz Molière fordításait vizsgálja; *Császár* Elemér nagyobb tanulmányba kezd „Mikes „Törökországi Leveli“-nek keletkezése“ cz. alatt; *Balssa* József verses könyvet mutat be a század elejéről; *Révész* Kálmán kimutatja, hogy Budai Ferencz „Polgári Lexiconá“-t Sinay Miklós munkájából készítette; *Melich* János egy XVII. sz. magyar jezsuita-drámát mutat be, melyet az Andrásy-cs. Krasznahorkán levő családi levéltárában fedeztek fel.

— *Földrajzi Közlemények* 8. füzetét majdnem egészen *Czink* Lajos tanulmánya tölti be Cherso szigetéről. A többi részben társulati dolgok, választmányi írás és vegyesek vannak.

— *Magyar Gazdaságtörténeti Szemle* 5. füzetében *Lehoczky* Tivadar a Bereg megyében a XVIII. sz. első felében történt német telepítéséről értekezik. Az adattárban Dr. *Küffer* Béla közli a magyar főpapok és magyar király jóveldelmét 1186; helyreigazítván Endlichernek néhány tévedését; *Tagányi* Károly a földközösség történetéhez Zomboron közöl adalékokat; *Gróf Zichy* István Aspremont János Gobert grófnak gazdasági leveleit közli.

— 1848–49. *Történelmi Lapok* 22. száma Tamás András és Sándor László halálos ítéleteit hozza; *Kanitz* Ágost folytatja Kanitz S. naplójának közlését. A 23. számban *Szabó* Sámuel Bem tábornok parancskönyvét közli; *Kanitz* Ágost folytatja a napló közlését.

— *Protestáns Szemle* 9. füzetében Dr. *Szlávik* Mátyás a socialismusról és a kereszténységről kezd nagyobb tanulmányba; *Payr* Sándor folytatja Telekesi Török István életrajzát; *Paulik* János szintén folytatja a halhatatlansági eszme történetét.

— *Protestáns Közlöny* 45. száma a közelebb Kolozsvárt felállított ev. ref. theol. fakultás rövid történetét hozza. A 46. számban *Kovács* Dániel a székelyudvarhelyi ref. collegiumban a XVII. sz.-ban divatban levő „litteraria republica“-t írja le. 47. számban *Lázár* István az Ilias egyik jelenetét magyarázza. 49. számban *Kis* Albert értekezik Zwingliről és Kálvinról.

— *Sárospataki Lapok* *Maklár* Pap Miklós befejezi a sárospataki irodalmi kör történetét. A 45. szám Pap K. Gábor necrológiát hozza. A 46. számban *Zsoldos* Benő adalékokat közöl a Felső-Novajon 1860. ápril 14. tartott nevezetes protestáns gyűlésről. A 47. számban *Révész* Lajos a clermonti zsinat 800. évfordulója alkalmából a keresztes háborúkról ír; *Zsoldos* Benő folytatja az adatok közlését. A 48. számban *R. L. Pasteur* hitvallásával ismert meg.

— *Állatok Védelme* nov. (3.) számában *Sándor* József felolvasását közli: Krisztus és az állat cz. A decz. (4.) számban *Cs. Papp* József az agár jelképes szerepét mutatja ki Dante „Isteni színjátéká“-ban. *Széchy*né-Lorenz Josephine jó tanácsokat közöl, miat kell gondolni az állatokat télen; ugyanő fordít Brehm Alfrédttől a csimpanzról, mely érdekes betekintést nyújt az állatok lelki világába.

S. S.

